

Fiskesprell 2015

-En evaluering av kurs for ansatte i barnehager

Fiskesprell

© TNS 27.01.2016

Jørn Olsen

Contents

1

Utvikling fra 2012 og fakta om sjømatbruk 7

2

Evaluering av fiskesprell-kurset og kursholder 18

3

Effekt av fiskesprell-kurs 33

4

Evaluering av kurs-materiell og utvidet tilbud 39

5

Tilbakemeldinger nettsiden 46

6

Oppsummering 49

7

Kursdeltagere 53

8

Appendiks 55

Bakgrunn og formål

Målsetningen til Fiskesprell er å øke inntaket av fisk og sjømat blant den yngre delen av befolkningen, samt søke å utjevne sosiale ulikheter knyttet til kosthold. Ulike aktiviteter har vært gjennomført for å oppnå delmålene og igjen hovedmålsettingen for prosjektet.

Et av tiltakene for å nå målene er kurs for ansatte i barnehager. Målet med kursene er å øke **kunnskapsnivået, bevisstgjøre, motivere, inspirere** og **fremme praktiske ferdigheter** med hensyn til bruk av sjømat. Kursaktiviteten er organisert gjennom folkehelsenettverket i fylkeskommunene, der hvert fylke får tildelt midler for gjennomføring av kurs. Kursene gjennomføres i hovedsak etter en nasjonal kursmal, men noen fylkeskommuner har valgt andre løsninger. Styringsgruppen i Fiskesprell ønsker gjennom denne evalueringen å se på effekten av standardmodellen sammenlignet med to ulike varianter av kursene som skiller seg fra standardmodellen.

Det har vist seg å være noe vanskelig å få nok deltagere fra de to modellene, som skiller seg fra standardmodellen, til å svare på undersøkelsen til å kunne gjøre en sammenligning. Svarprosenten har vært lav, men den største utfordringen har vært å finne tak i god kontaktinformasjon til kursdeltagerne. TNS Gallup har hatt navn på deltagerne, men ikke epostadresse slik at invitasjon til undersøkelsen ble sendt til felles epostadressen til barnehagen med henvisning til at riktig vedkommende skulle svare. Underveis i feltarbeidet ble det gjort forsøk på å ringe til barnehagene for å få tak i privat epostadresser til kursdeltagerne. Utfallet av feltarbeidet har vist seg at det fortsatt er for få respondenter fra disse to fylkene (avvikende modeller) til å kunne gjøre en sammenligning. TNS Gallup har anbefalt at man fortsetter å gjennomføre kurs slik at det vil være mulig å gjennomføre en sammenligning på et senere tidspunkt. Det har også blitt anbefalt at man stiller krav til å få utfyllende kontaktinformasjon fra kursdeltagere. Denne rapporten tar for seg dokumentasjon om gjennomføring av **standardmodellen**, utvikling og evaluering.

Bakgrunn og formål forts.

Denne rapporten vil også inneholde innsikt og tiltaksmuligheter også fra den kvalitative delen av feltarbeidet, gjennomført ved dybdeintervju via telefon. Både kursholdere og deltakere innenfor tre ulike modeller for Fiskesprell, trinn 1 i barnehage har deltatt. Denne undersøkelsen ble gjennomført som en innledning til den kvantitative undersøkelsen, og har vært med på å legge grunnlaget for enkelte av spørsmålene.

Den kvantitative delen her representert ved Standardmodellen suppleres med funn fra den kvalitative delen, underveis tar rapporten også for seg funn fra henholdsvis Vestfold og Nord-Trøndelag modellen til tross for at dette ikke kan støttes av kvantitative funn. Den kvalitative metoden fokuserer mindre på årsakssammenhenger og mer på hvordan kursholdere og deltakere opplever de ulike kursene og hva som motiver eller oppleves problematisk. Der den kvantitative undersøkelsen kartlegger at noe skjer, avdekker den kvalitative delen hvorfor det skjer. Det å gjennomføre begge metoder bidrar til å styrke validiteten av funnene, hvilket ikke gjelder for Vestfold eller Nord-Trøndelagmodellen i dette tilfellet. Dette må derfor i stor grad leses som tendenser.

Kort om de ulike modellene

Standardmodellen: Ansatte fra barnehagene deltar på et heldagskurs med teori og praksis, utenfor barnehagen.

Vestfoldmodellen: Kurs i barnehagene med barna til stede. 2-5 voksne og ca. 10 barn. Det vektlegges i større grad temaer knyttet til pedagogisk matlaging enn i standardmodellen.

Nord-Trøndelag: Barnehagene tilbys et besøk av «Fiskesprell-kokken», som et supplement til de ordinære kursene. Dette gjøres både i forkant av ordinære kurs for å rekruttere til disse, og i etterkant av ordinære kurs for å bidra til ytterligere inspirasjon og forankring. (NB: De som ble intervjuet i dette utvalget hadde kun hatt «kokk i barnehagen» eller kun standardkurs, ingen hadde hatt begge deler hvilket kan påvirke resultatene i noen grad).

Metode kvantitativt

Antall intervju:

Totalt antall intervju for den kvantitative delen er 544 for hele landet. I Vestfold er det 25 intervju og Nord-Trøndelag er det 36 intervju. For å sammenligne med 2012 resultater er begge disse to fylkene utelatt fra resultatene i denne testen. Fra 2012 resultatene er resultatene fra Vestfold utelatt, mens Nord-Trøndelag er inkludert da man frem til 2012 benyttet seg av standardmodellen.

Metode:

- Online intervjuing med mange tilsvarende spørsmål som 2012 undersøkelsen. Fiskesprell har levert lister på deltagere fra fiskesprell kurs.

Målgruppe:

Kursdeltagere på fiskesprell kurs fra 2013 frem tom 2015.

Gjennomføring:

- Den kvantitative delen av undersøkelsen var gjennomført fra 27.oktober til 14.desember 2015 og fra 13.januar til 20.januar 2016

Metode kvalitativt

Målgruppe	Antall intervjuer
Standardmodell (representert ved Møre og Romsdal)	1 kursholder 3 deltakere
Nord Trøndelag	1 kursholder 3 deltakere
Vestfold	1 kursholder 4 deltakere
Totalt	13

Om uttrekket

- Spredning kommunal og private barnehager
- Intervju av kursholder og kursdeltaker (deltakere representert ved pedagog, kjøkkenassistent, styrer og fagarbeider)
- Geografisk spredning innenfor kommunene
- Ansatte fra småbarnsavdeling og storebarnsavdeling
- 45min- 1t intervju over telefon

Gjennomføring:

Den kvalitative delen av undersøkelsen var gjennomført fra 23.mars til 29.mai i 2015.

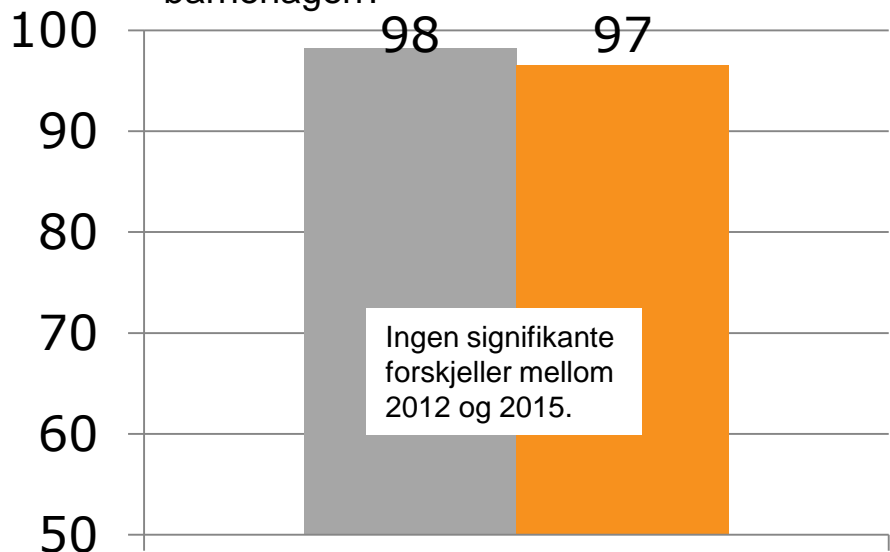

1

Utvikling fra 2012 og
fakta om sjømatbruk

Andel som serverer mat holder seg på et stabilt nivå, men midler brukt til mat øker fra 2012 til 2015. Kr 254,- i 2012 skulle tilsi kr 270,- i 2015-priser, og dermed har midler til mat økt mer enn KPI skulle tilsi.

2015: Hvor ofte serverer dere følgende måltider? /2012: Serverer dere mat i barnehagen?

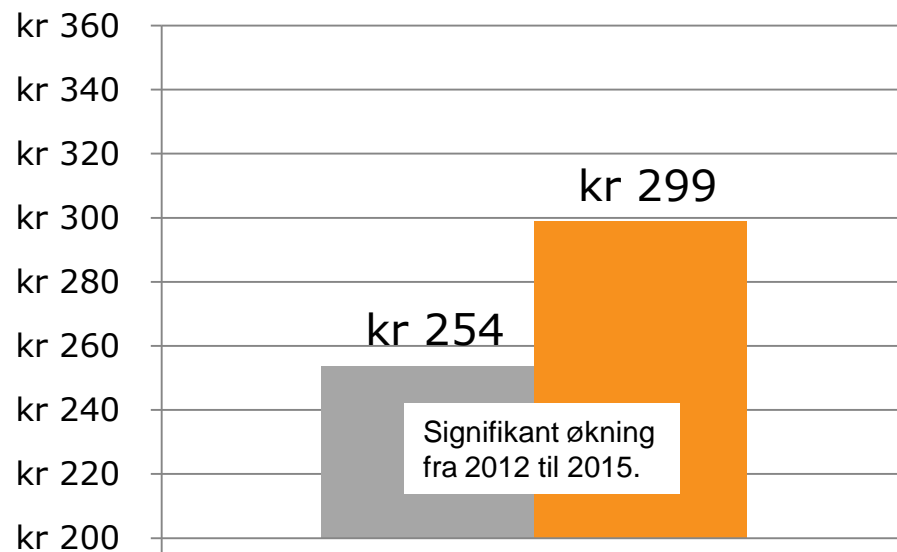
Andel som serverer mat

■ 2012 ■ 2015

2012 n= 283 /179*

2015 n= 544/376*

2015: Hvor mye midler har dere til mat i måneden per barn? 2012:Hvor mye midler har dere til mat pr måned pr barn:

Gjennomsnitt midler pr barn

■ 2012 ■ 2015 *

*= I 2012 ble dette stilt som et åpent spørsmål og de som svarte en totalsum for hele barnehagen har blitt satt til missing pga man ikke vet sum pr barn samt de som svarte vet ikke. I 2015 har man benyttet seg av midtkategorier i intervallene for å finne frem til en konkret sum.

Kr 299,-

blir brukt til mat i måneden pr barn i 2015.

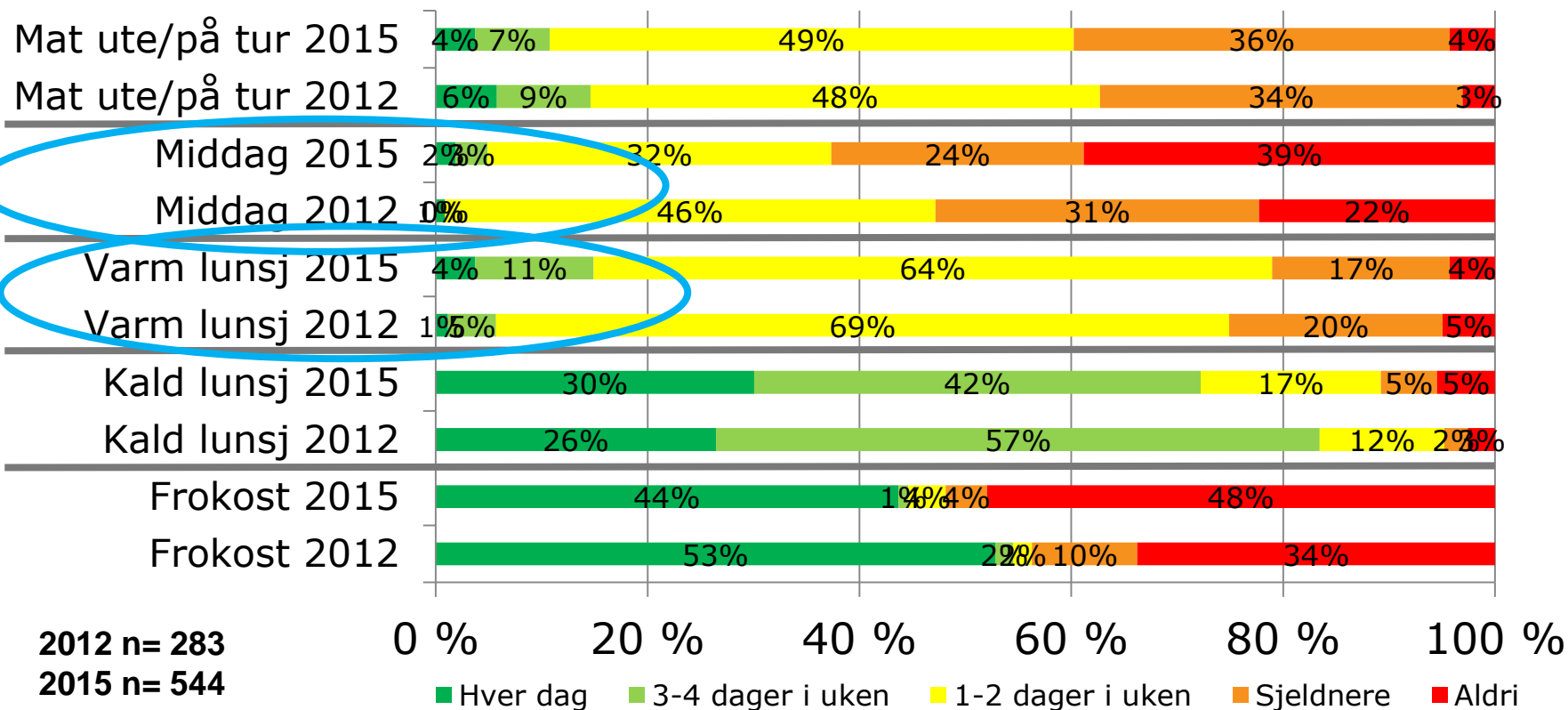
43% av dette blir brukt til sjømat som tilsier at

Kr 128,-

blir brukt til sjømat i måneden pr barn i 2015.

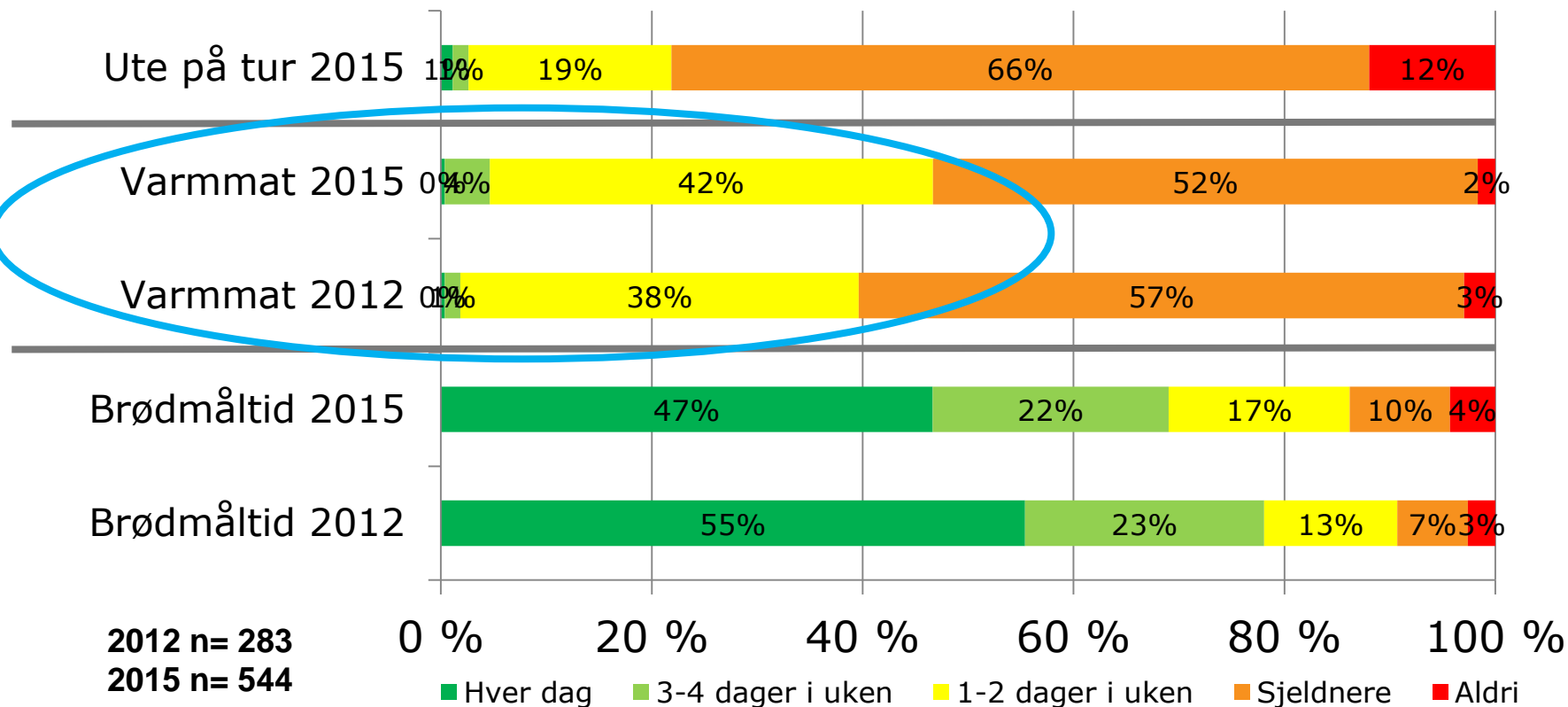
Fra 2012 til 2015 har det vært en endring i spisemønster. I 2012 spiste man oftere frokost og kald lunsj, mens man i 2015 spiser en større andel varm lunsj og middag. Det kan tyde på at skiftet i økt sum pr mnd for mat skyldes økt bruk av varm mat som er noe dyrere.

2012/2015: Hvor ofte serverer dere følgende måltider?

Siden det har vært en nedgang for kald lunsj og frokost har brødmåltidene hatt en nedgang i hvor ofte man bruker sjømat, men en signifikant økning i varmmat måltidene.

2012/2015: Hvor ofte bruker dere sjømat i følgende måltider?

Barrierer for bruk av fisk og sjømat i barnehagen

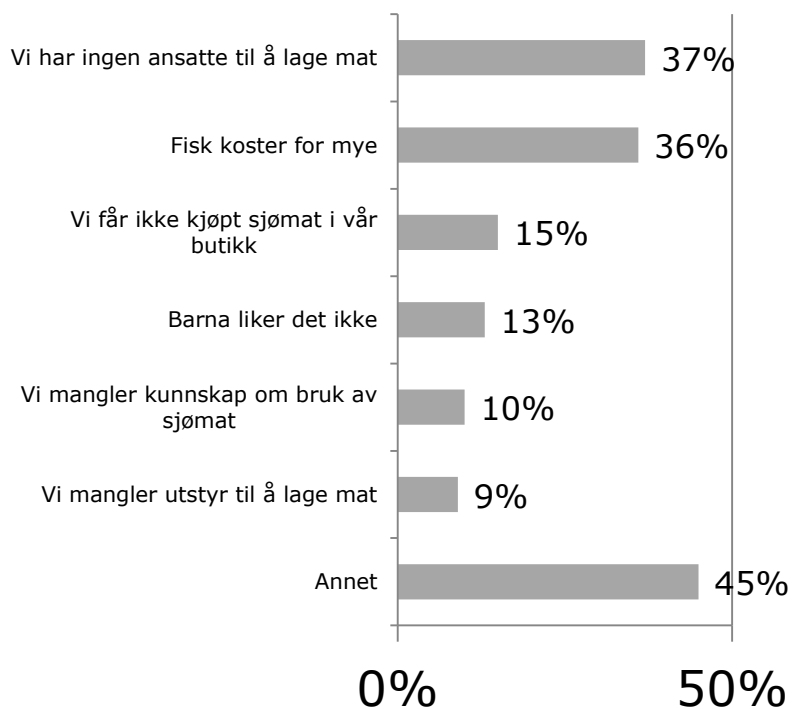
Barnehageansatte er ofte flinke til å servere enkel kjøttmat, men mindre trygg på fiskemåltider. Det er en usikkerhet knyttet til å lage fisk og sjømat fra bunnen av. Personalet tyr derfor ofte til ferdigfiskeretter som grateng, fiskekaker/pudding eller fiskepinner når det serveres fisk.

Barrierer

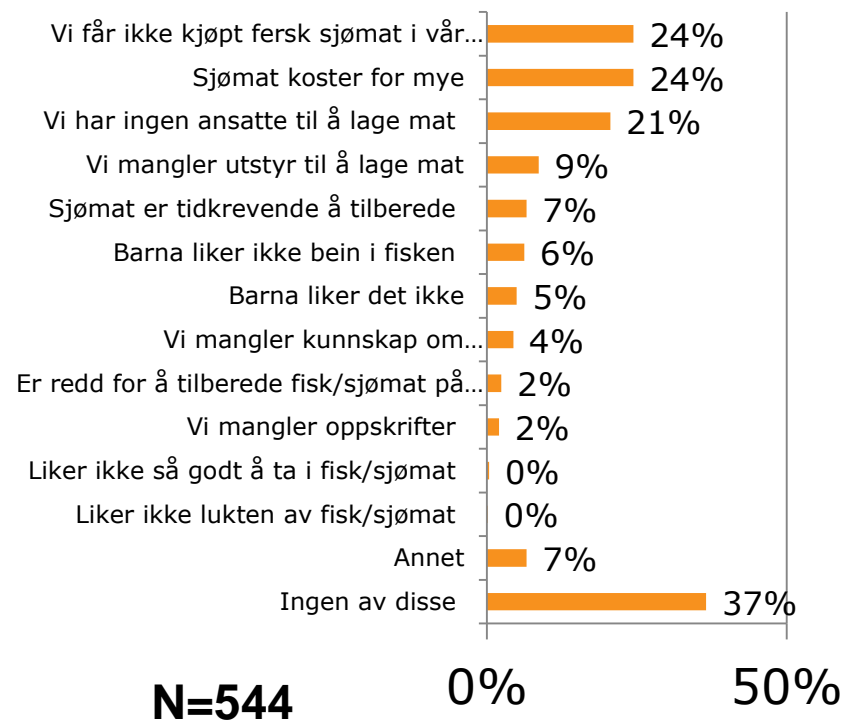
- **Ligger ikke i ryggmargen.** Lager sjeldent fisk og sjømat hjemme. Mangler praktiske ferdigheter om hvordan man tilbereder fisk. Redd for å gjøre feil, «better to be safe than sorry».
- **Kostnader og tilgjengelighet.** Få butikker i nærheten som selger fersk fisk eller fisk generelt. Opplevelse av at fisk er dyrt, spesielt om man ønsker kvalitet.
- **Tidkrevende.** Opplevelse av at fisk tar lenger tid å lage, spesielt om man skal lage fra bunnen av. Fiskesprell er med på å opplyse om at fisk kan være fastfood, men **vanskelig å overføre til andre ansatte** som ikke har vært på kurs.
- **Upopulært** blant barn eller andre ansatte. En lettere hverdag for barn og voksne når man serverer noe man vet de fleste liker.
- **Dårlig tilrettelagt i barnehagen.** Lite kjøkken, dårlig eller ingen stekeovn. Mangel på kniver osv.
- **Ingen felles enighet** om hva som skal inn i planene for matlagingen, eller dårlig kommunikasjon mellom innkjøpsansvarlig og den som lager maten.

Pris, tilgjengelighet og brukstilgjengelighet gjennom å ha ansatte som kan lage mat er de største barrierene for bruk av sjømat i barnehagen.

2012: Hva er de tre største barrierene for bruk av mer sjømat i barnehagen?

2015: Oppfatter du noen av følgende alternativer som utfordringer med tanke på bruk av sjømat i barnehagen?

Pris, tilgjengelighet og brukstilgjengelighet

“ Hadde vært enklere om man fikk fatt på råvarene i nærheten, slik at man ikke må løpe land og strand rundt

“ Det er lettere å få tak i ferdiglagede fiskepinner, fiskepudding og sånne ting. Vanskelig og dyrt å få tak i fersk fisk. Det krever mye planlegging.

“ Vi har ein grunntanke om å eta kortreist mat, vi bruker elgkjøtt og rein fordi folk jakter her. Vi er ikke nær kysten så vi har ikke god tilgang på fisk. Det er ikke så lett å få tilgang til en levende krabbe hit, men vi har hatt krabbeskall og klør da.

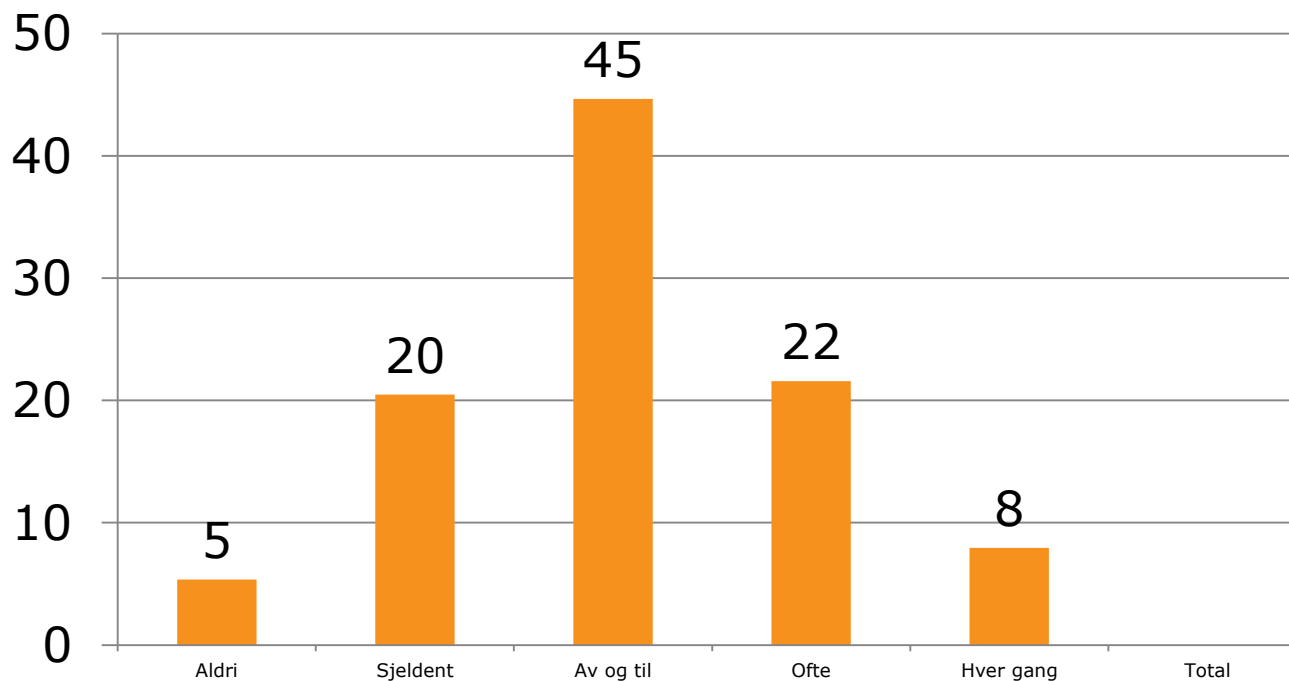
“ Det er jo ikke alle som er like engasjerte i å lage mat. Det handler nok om at man ikke er trygg på kjøkkenet

“ Det som hindrer meg er vel at jeg er redd det skal gå feil. Det er jo mange sultne barn som venter. Så da lager jeg de oppskriftene jeg er trygg på og har forsøkt hjemme en gang først

“ Før hadde vi en vikar som lagde maten, men nå gjør grunnpersonellet det, og da har vi valgt å bruke mindre tid på kjøkkenet for å være mer med barna. Det er jo ikke alle som har vært på Fiskesprell, så da vet de ikke helt hvordan det lages.

Majoriteten involverer barna av og til å delta i å lage sjømat. Vi blir å se på effekten av å involvere barn i neste seksjon.

2015: I hvilken grad involverer dere barna i å lage sjømat?

N=544

Drivere og barrierer for å involvere barna i matlagingen.

De aller fleste ser verdien av å ha med barna på matlagingen, de fleste har også med barna av og til. Enkelte dager er mer stressende enn andre, det er færre ansatte på jobb eller andre omstendigheter som gjør at det er enklere å *ikke* involvere barna. Fiskesprell er med på å hjelpe til med å se muligheter fremfor begrensninger ved å inkludere barna, spesielt om man har sett det i praksis (Nord-Trøndelag og Vestfoldmodellen).

Drivere

- Viktig å lære barna gode vaner og praktiske kunnskaper fra starten av. Barna skal vokse opp til å lage maten selv en dag.
- Barna syntes det er gøy
- Å engasjere barna i matlagingen gjør det lettere å få dem til å spise maten.
- Gir barna en mestringsfølelse
- Finmotorikk, måling og telling. Mye pedagogikk i matlaging.
- Effektiviserer hverdagen, ingen grunn til ikke å inkludere barna.

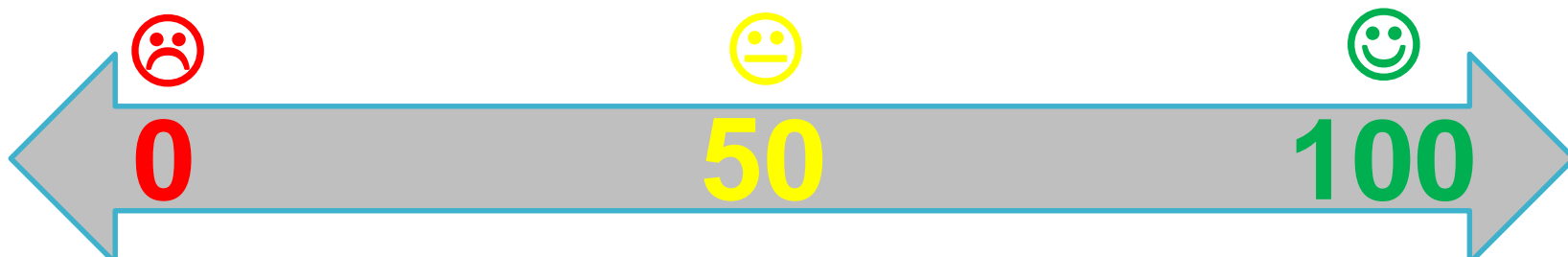
Barrierer

- Ikke en del av den daglige rutinen.
- Vanskelig å gjennomføre i praksis fordi man ikke vet hvordan man kan inkludere barna.
- Blir mye styr og stress, skaper en dårlig stemning resten av dagen.
- Lite kjøkken eller mangel på utstyr som er barnevennlig.
- Ansatte ikke trygg på matlagingen. Vil helst gjøre det alene.
- Gjør dagen ineffektiv fordi det tar lenger tid å ha med barna.

2

Evaluering av fiskesprell-kurset og kursholder

Totaltilfredshet med kurset er signifikant nedadgående fra 2012 til 2015

78 poeng *
(av 100)

var totaltilfredsheten i 2015.

84 poeng*
(av 100)

var totaltilfredsheten i 2012.

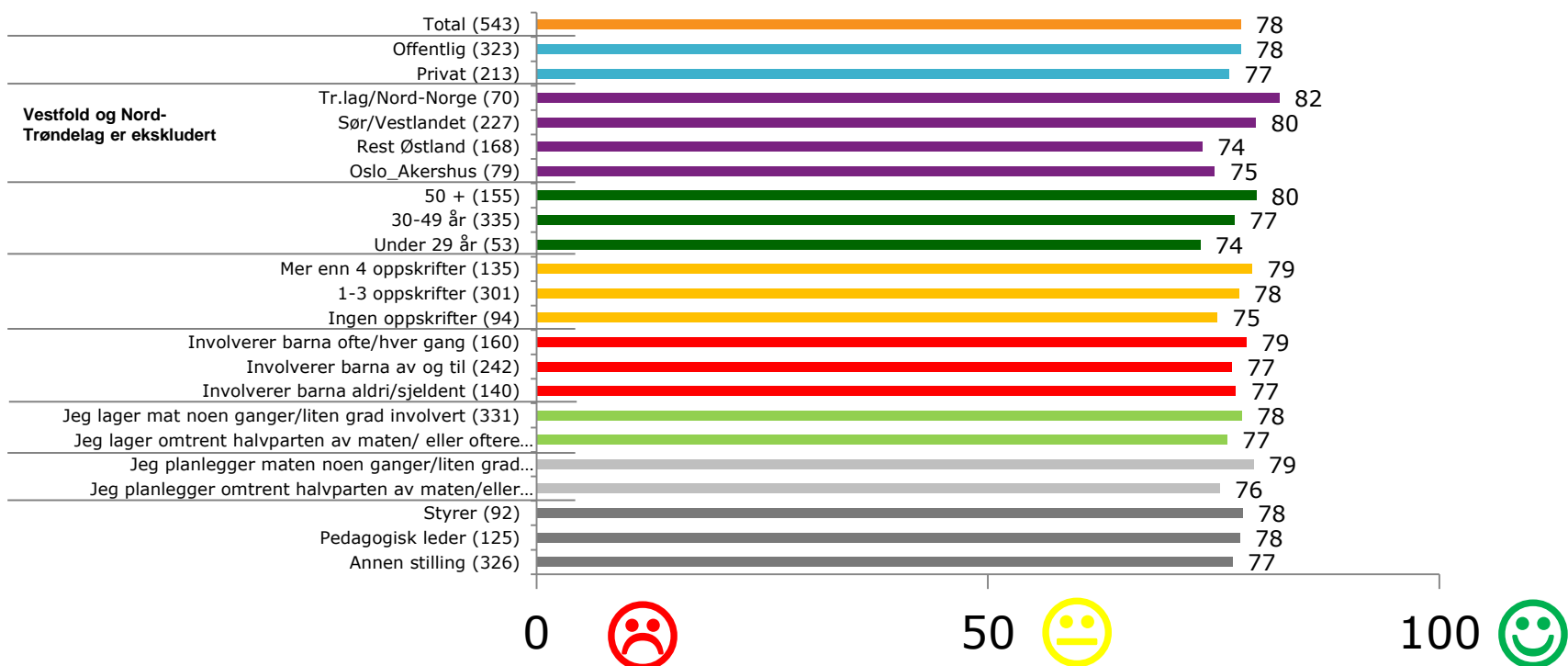
N=543

*= omregnet fra 1-7 skala til 1-100

NB=Endring av spørsmålstilling. 2012: Hvor tilfreds var du med gjennomføringen av Fiskesprellkurset totalt sett?/ 2015: Hvor tilfreds var du med kurset?

De barnehagene som har tatt i bruk flere oppskrifter er mer positive til kurset. Dermed er det viktig at man sikrer etterbruk. Noen kursdeltagere har til og med etterspurt at det blir stilt krav til bruk av sjømat og innrapportering til Fiskesprell i etterkant av kurs. Personer som har vært lite involvert i matlaging er mer fornøyde med kurset. Dette betyr at de liker å få den faglig oppdateringen som kanskje mer erfarne kan mer om.

2015: Hvor tilfreds var du med kurset?

Å bli stilt krav kan være positivt og motiverende

“*Jeg syntes det var litt rart at ikke vi fikk noen oppgaver eller noe vi måtte gjøre etter kurset. Det ble ikke stilt noen krav så vidt jeg kan huske.*”

“*For å holde på engasjementet i barnehagen er det viktig med jevne drypp på personalmøtet. Der kunne vi jo f.eks. vist til hvor mye fisk avdelingen har laget den måneden.*”

“*Fiskesprell kunne tatt en prat med Opplysningskontoret for frukt og grønt. Der blir man medlemmer av «Fem om dagen» og må rapportere tilbake hvor mye frukt og grønt som spises. Det er en måte å holde det varmt på.*”

“*Vi hadde besøk av noen folk som lærte oss om viktigheten av frukt og grønnsaker. De ga oss et skjema vi måtte fylle ut om hvor mye barna spiser. Det gjorde at vi ble mer bevisste på hva som faktisk blir spist.*”

“*Man får jo et gratiskurs, da kunne de krevd litt tilbakemelding. Det ville vært et spark bak for meg i alle fall. Hadde vi hatt forpliktelser ville det vært lettere at vi gjorde det og.*”

Å bli stilt krav til etterlyses. Det gjør det lettere å få fisk inn i planene, og gir en god grunn til å sette av tid til å prioritere fisk og sjømat. Å bli stilt krav til gjør at man føler et ekstra ansvar, det gjør også at man kan forsvare tidsbruk som omhandler fisk og sjømat ovenfor andre i barnehagen.

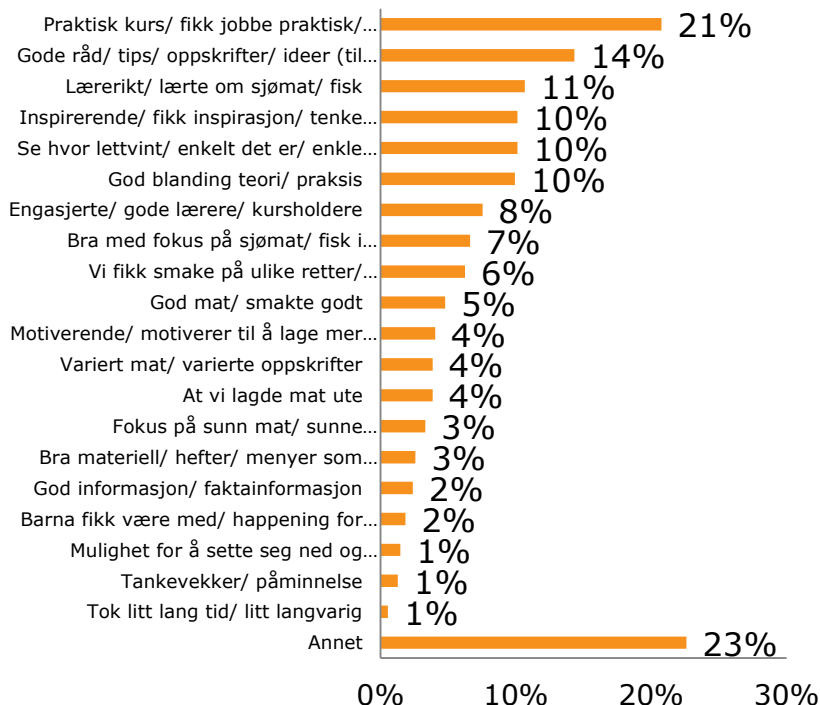
Bra egenskaper ved kurset

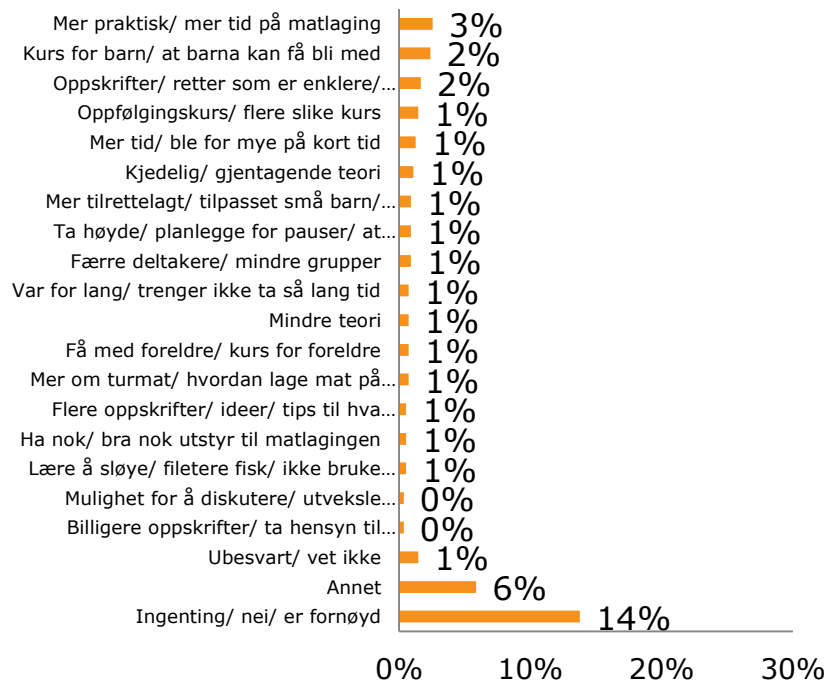
Mulige forbedringer med kurset

2015: Hva mener du var bra med kurset?

2015: Har du noen forslag til forbedringer av kurset?

N=544

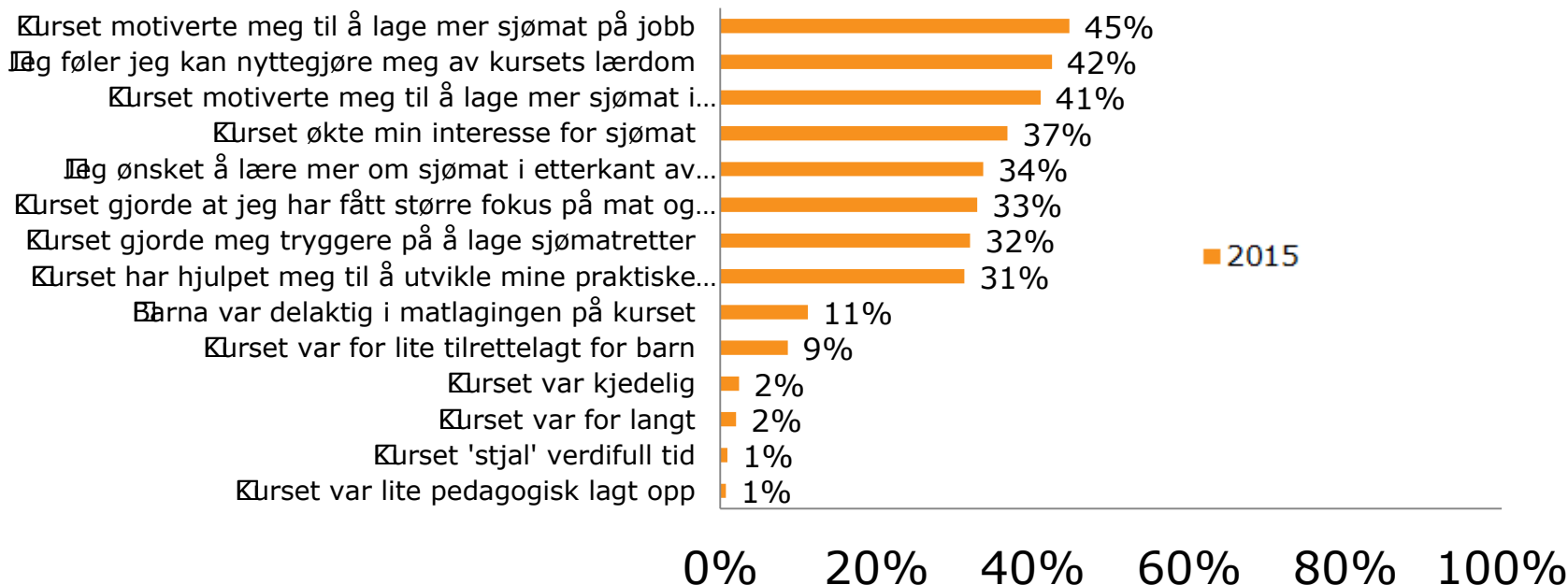
Fiskesprell

Påstanden som flest er enige med er at «kurset motiverte meg til å lage mer sjømat på jobb». Motivasjon for lage sjømat er nok en av de viktigste årsakene til at man har en økning i bruk av sjømat i barnehagene de siste årene. Selv om noen synes kursene er for lite tilrettelagt for barn, så ser man at dersom man involverer barna i matlagingen etter kurset så øker bruken av sjømat.

2015: I hvilken grad er du enig eller uenig i følgende påstander? (Helt uenig til Helt enig)

Topp 2 (6 og 7 på 7 punkt skala)

N=544

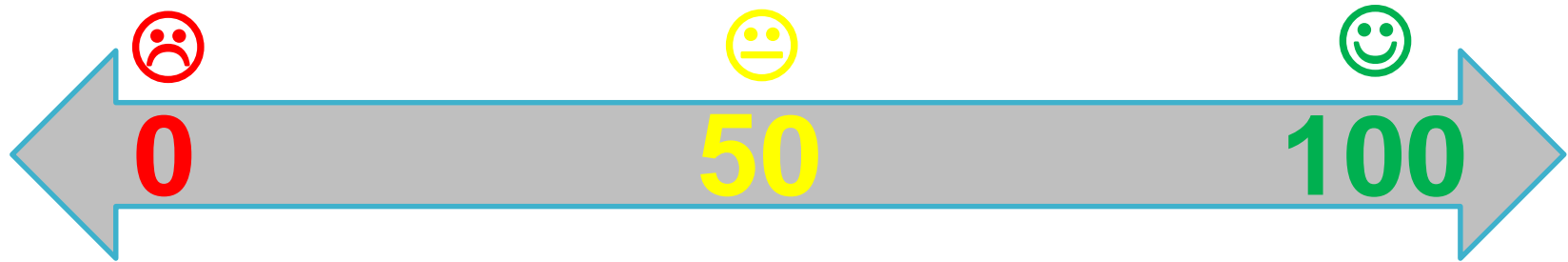
Det som gjør at man blir mer tilfreds med kurset er at man føler at man har nytte av å være der og at man blir motivert. Dersom man klare å oppfylle disse to behovene er man langt på vei. Begge disse to driverne er det som kurset gjør det bra på, slik at man er nødt å gjøre mer av den samme retningen som man er på.

Barrierene for kursene er kjedelig og lite pedagogisk lagt opp. Det betyr at man er nødt til å ha en underholdningsverdi i kursene, samtidig som man er nødt å ha et pedagogisk opplegg. Det er få som sier seg enige med barrierene slik at man har i dag et opplegg som både er ansett til å være gøy og pedagogisk lagt opp.

Utsagn		Normalisert viktighet
Driverer	Jeg føler at jeg kan nyttegjøre meg av kursets lærdom	62% ↕
	Kurset motiverte meg til å lage mer sjømat på jobb	38%
Barrierer	Kurset var kjedelig	59% ↕
	Kurset var lite pedagogisk lagt opp	41%

Se appendiks for utregninger.

Totaltilfredshet med kursleder er også nedadgående fra 2012 til 2015

79 poeng* (av 100)

var tilfredsheten med kursleder i 2015.

83 poeng* (av 100)

var tilfredsheten med kursleder på teoretisk del i 2012.

85 poeng* (av 100)

var tilfredsheten med kursleder på praktisk del i 2012.

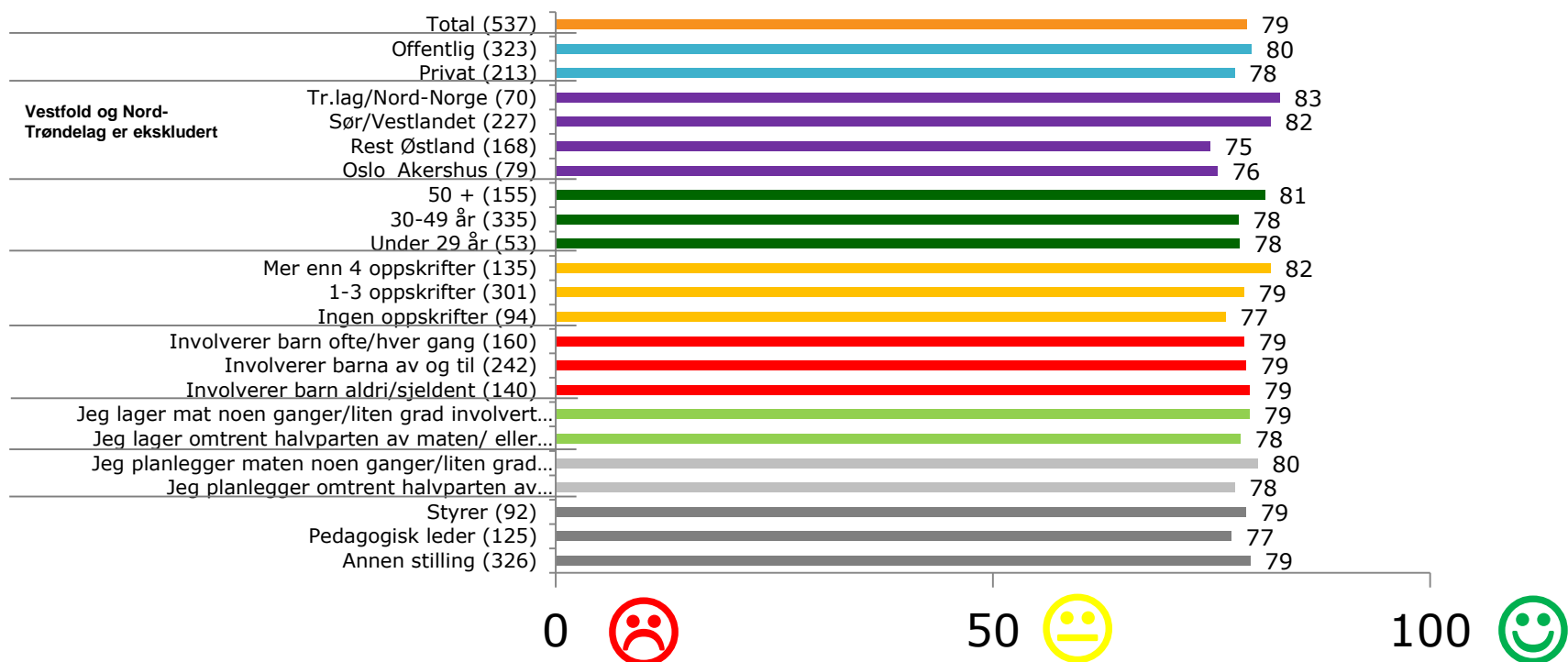
N=544

*= omregnet fra 1-7 skala til 1-100

NB=Endring av spørsmålstilling. Har ikke splittet på teoretisk og praktisk del i 2015.

Samme nedadgående trend med tilfredsheten med kursleder som totaltilfredsheten med kurset. De som er mest fornøyde er personer fra Trøndelag og Nord-Norge, tett fulgt personer fra sør-/Vestlandet. Personer som har tatt i bruk flere oppskrifter er også mer fornøyde med kursleder.

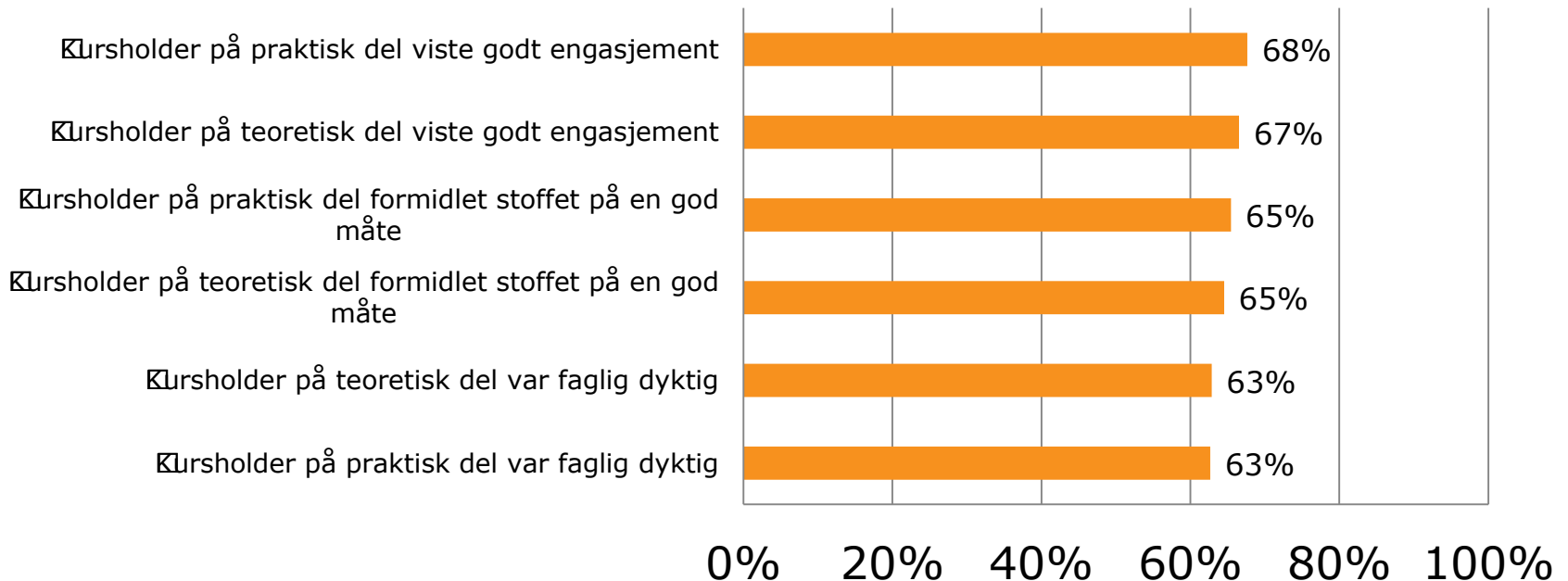
2015: Hvor tilfreds var du med kursleder?

De fleste er i stor grad enige med at Kursholder både på praktisk og teoretisk del har vist godt engasjement, formidlet stoffet på en god måte og var faglig dyktig.

2015: I hvilken grad er du enig eller uenig i følgende påstander?

Topp 2 (6 og 7 på 7 punkt skala)

N=544

3

Effekt av fiskesprell-kurs

56% sier at de har i stor eller svært stor grad benyttet seg av kunnskap og erfaringer fra fiskesprell-kurset.

N=544

N=544

Fiskesprell

© TNS 27.01.2016

Jørn Olsen

37

62% av deltagende barnehager sier at de bruker mer sjømat nå enn før de deltok på sitt første Fiskesprell Kurs.

44% av deltagende barnehager sier at flere barn liker sjømat nå enn før de deltok på sitt første Fiskesprell Kurs.

N=544

N=544

Fiskesprell

© TNS 27.01.2016

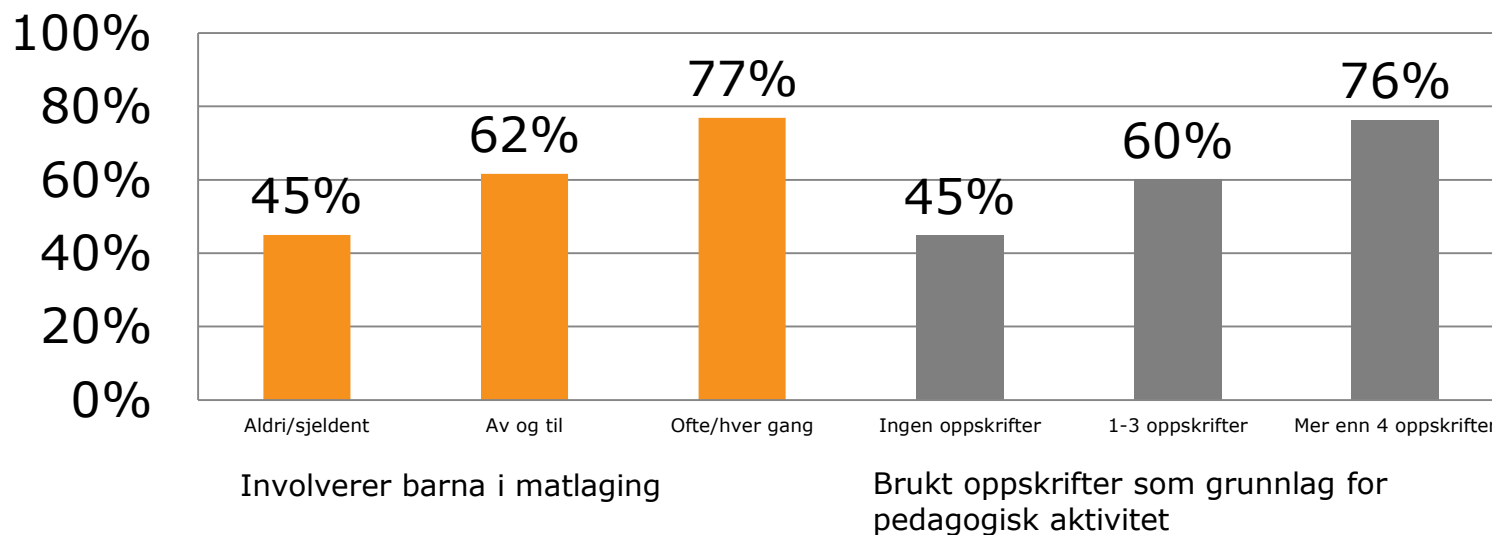
Jørn Olsen

38

De barnehagene som har stor involvering av barn i forbindelse med matlaging, samt de som bruker mange av oppskriftene fra kurset har en høyere bruk av sjømat nå enn før.

2015: Bruker dere mer eller mindre sjømat i barnehagen nå enn før barnehagen gjennomførte sitt første Fiskesprellkurs?

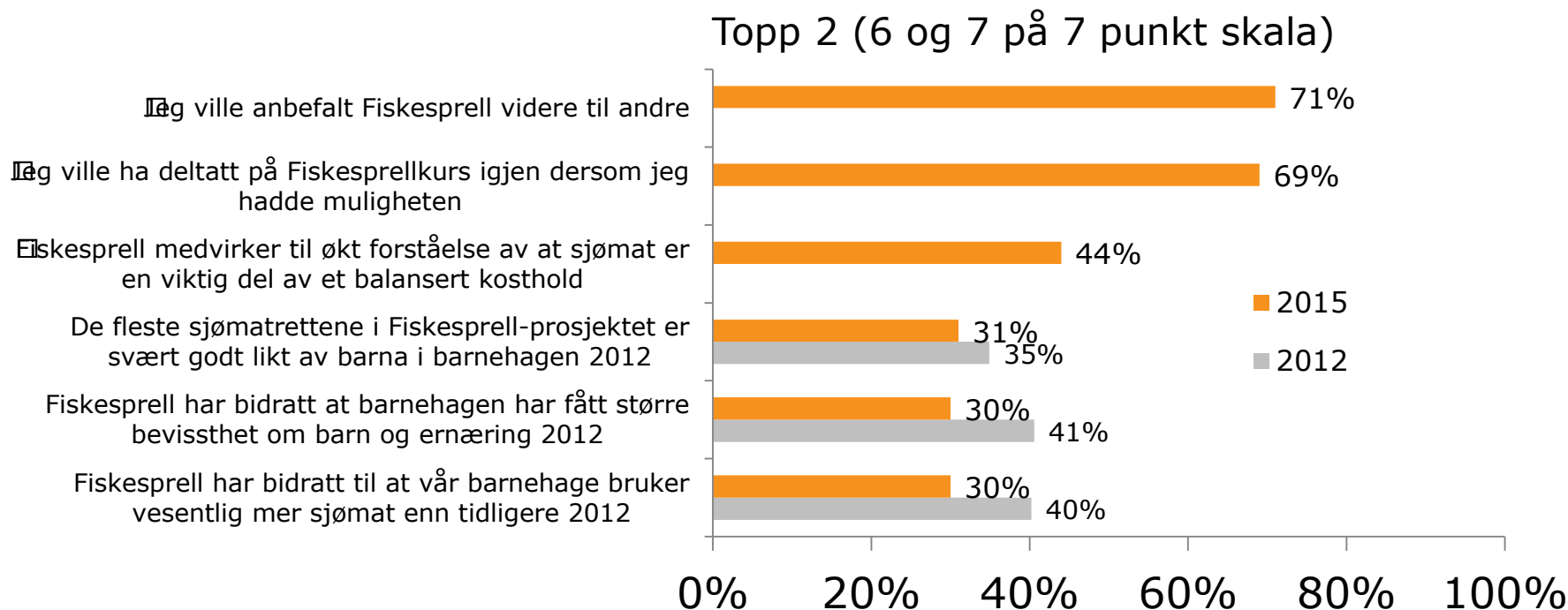
Bruker mer sjømat nå enn før første Fiskesprell kurs

N=544

Fra 2012 til 2015 har det en liten nedgang blant de som er mest enige med at fiskesprell er godt likt, bidratt til større bevissthet og at man bruker vesentlig mer sjømat enn tidligere.

2015: Hvordan stiller du deg til følgende påstander? (Helt uenig til Helt enig)

N=544

Hvordan bidra til bedre forankring av Fiskesprell i barnehagen?

- Det at **styrer er med på kurs** oppleves som en verdi for å holde på fiskesprell i barnehagen. Ofte er det styrer som setter ting på dagsorden og forvalter ressurser. Hun fungerer også som en samtalepartner for flere av de ansatte.
- Det å skulle **rapportere tilbake til fiskesprell** eller å ha «hjemmelekser» i etterkant av et fiskesprellkurs nevnes av flere som en måte å holde på fiskesprell i barnehagen.
- Det å kunne få **påminnelser på mail** (nye oppskrifter, ernæringstips) blir uttalt av både kursholder (standard) og enkelte deltakere som en måte å holde på interessen for fisk og sjømat i barnehagen.
- At foreldrene engasjeres er viktig for å få barna til å ha et positivt forhold til fisk og sjømat *
- Å **kurse så mange som mulig** i samme barnehage fungerer som en måte å bedre forankre Fiskesprell i hele barnehagen, samt å holde fokus på fisk og sjømat ved like over tid
- Viktig å ha en **engasjert, flink og pedagogisk kursholder** (effekten av kursene er ofte et resultat av person/kursholder, fremfor struktur)
- **At ansatte (og barn) på både småbarnsavdeling og storebarnsavdeling** får mulighet til delta på kurs er viktig, både fordi det er viktig at barn blir introdusert for fisk tidlig, men også for å holde på engasjementet etter at skolestarterne slutter.
- **Mulighet for gjentatte kurs/oppfølgingskurs** nevnes av flere. Bra som påminnelse men også positivt at så mange som mulig får deltatt.

Flere avdelinger skulle hatt mulighet til å delta på kurset, det er så utrolig bra kurs. Da ville engasjementet og felleskapet rundt Fiskesprell blitt enda tydeligere i barnehagen.

4

Evaluering av kurs-materiell og utvidet tilbud

Kursmaterieill Standardkurs

Husker best oppskriftsheftet som består av enkle og raske fiskeretter som alle kan lage.

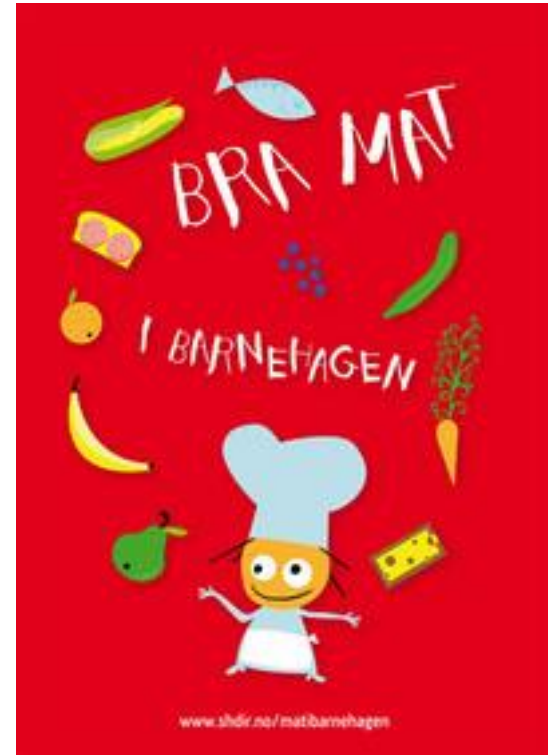
Å få materieill som kan bli liggende i barnehagen eller på personalrommet er en god påminnelse, det gjør det også lettere å spre kunnskapen på huset.

Positivt at barna kan få med materieill hjem, da kan også foreldrene forsøke seg på oppskrifter som barna kjenner fra barnehagen

Oppskriftene har spennende navn som gjør det lettere å introdusere for barna. Best huskes «skattekisten» som flere har forsøkt seg på.

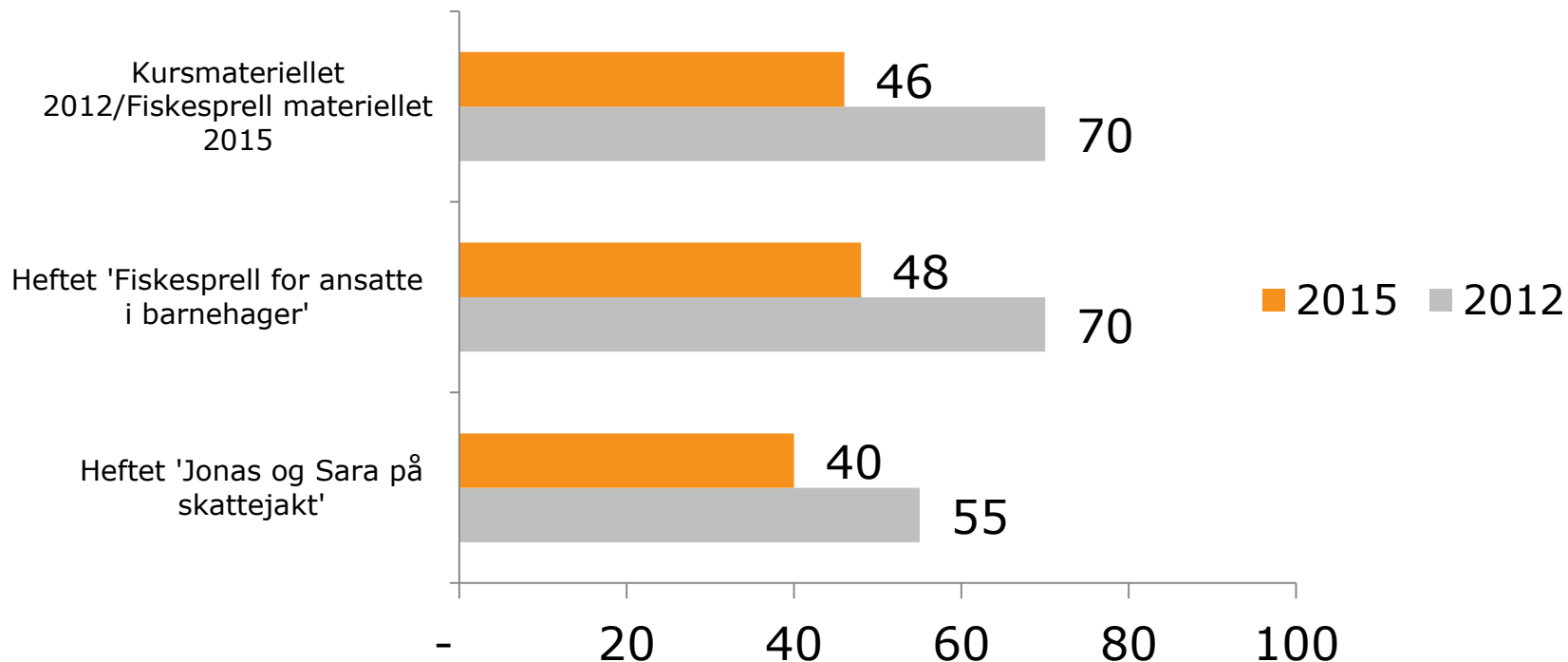
Oppskriftene fungerer godt som supplement til annen type hurtigmat.

Enkelte av oppskriftene oppleves som tidkrevende og vanskelig. Materieill til Fiskesprell «Ut og spise» nevnes som mer pedagogisk og med enklere oppskrifter det er lettere å følge.

Tilfredsheten med materialet er signifikant nedadgående.

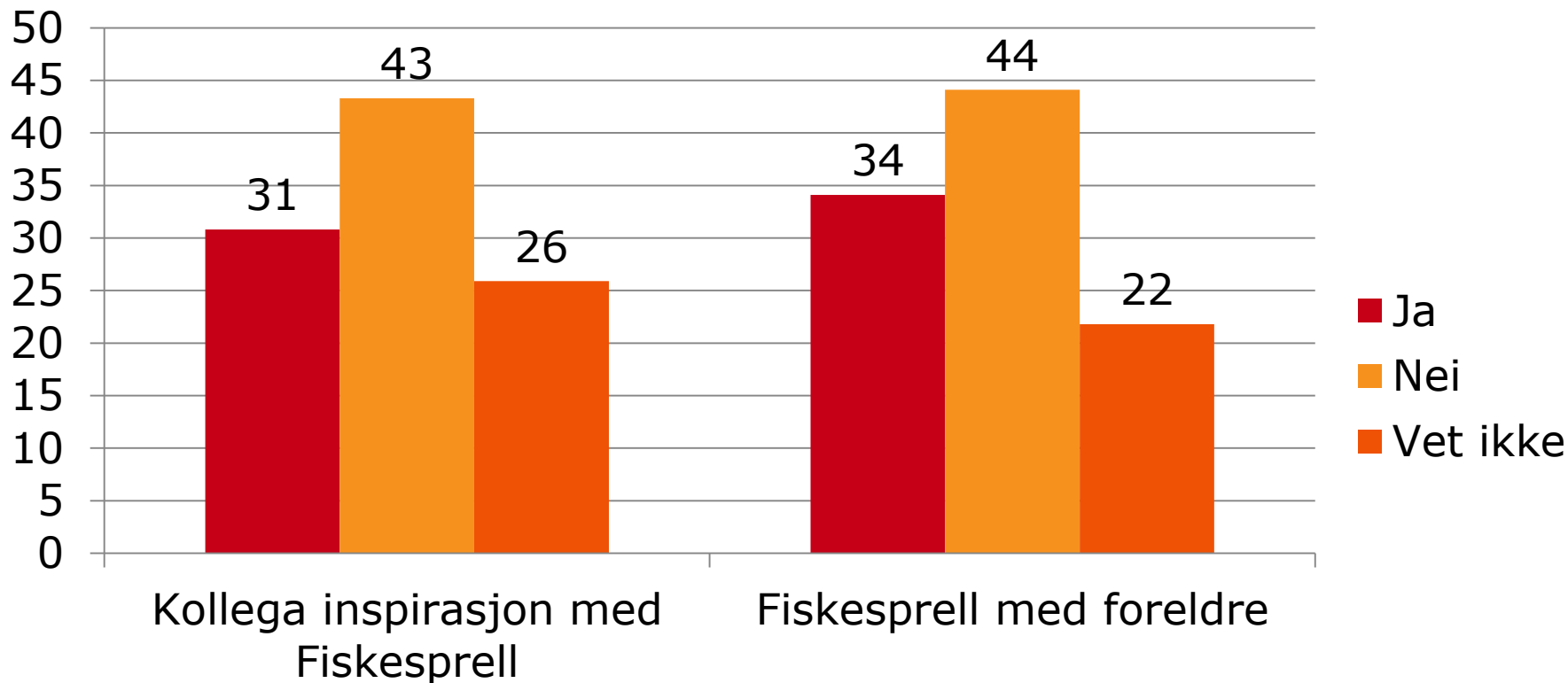
2012/15: Hvordan vil du vurdere følgende Fiskesprellmateriell?
Topp 2 (6 eller 7 på en 7 punkt skala)

N=544

Rundt 1/3 del har blitt introdusert for andre fiskesprell tilbud.

2012/15: Har dere i forbindelse med Fiskesprellkurset blitt introdusert for disse tilbudene?

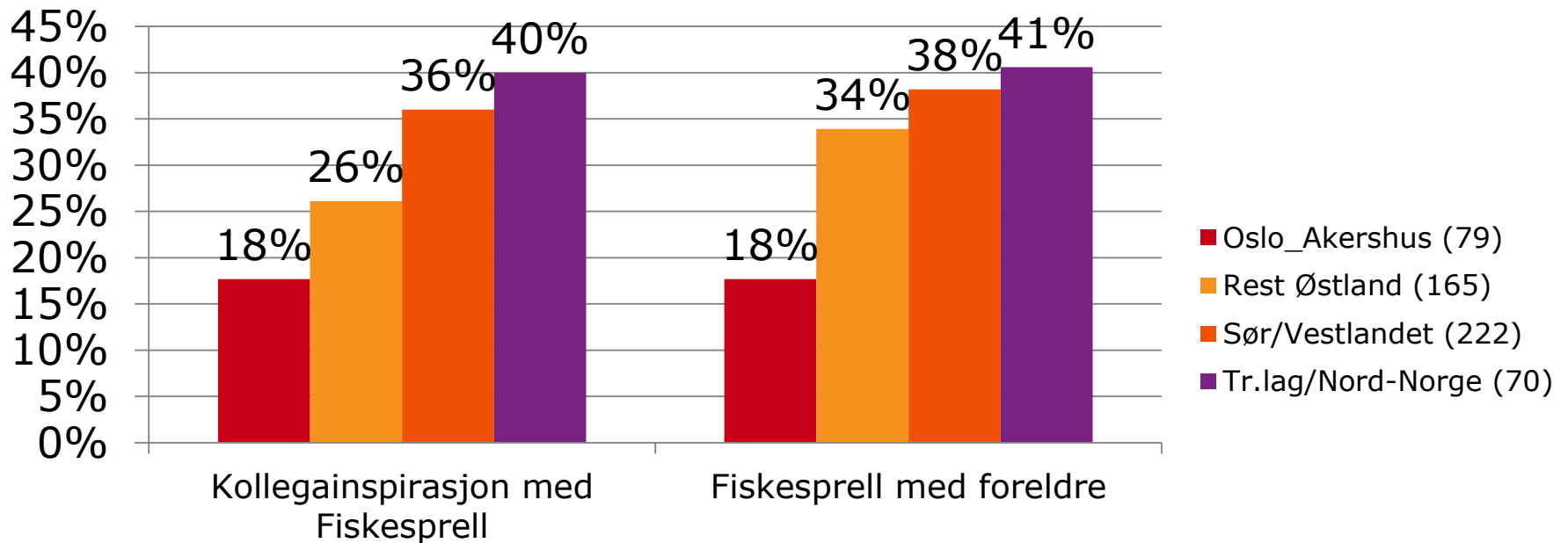

N=544

Store geografiske forskjeller på om man har blitt introdusert for disse tilbudene.

2012/15: Har dere i forbindelse med Fiskesprellkurset blitt introdusert for disse tilbudene?

Andel som har blitt introdusert for tilbud

N=544

5

Tilbakemeldinger nettsiden

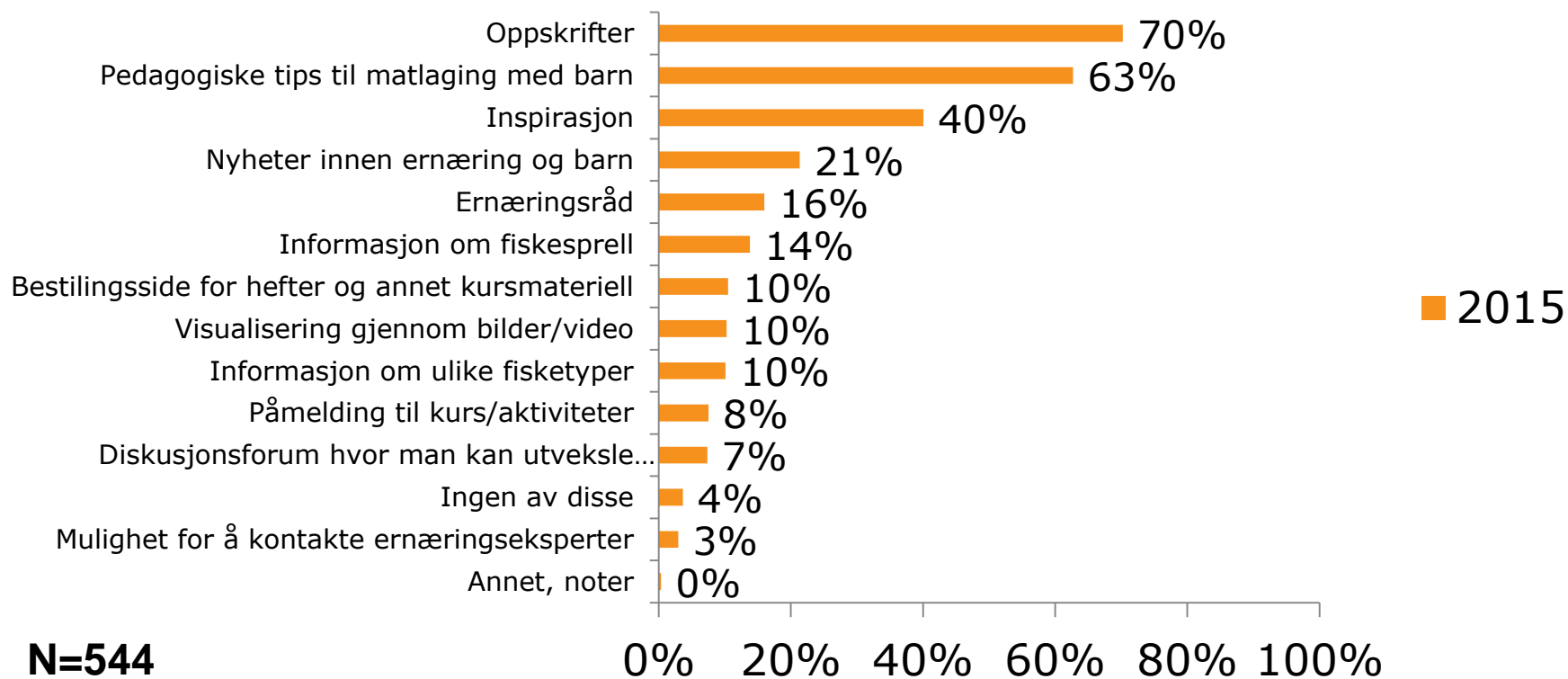
53% av kursdeltagerne har vært
inne på fiskesprell.no i 2015

50%
av kursdeltagerne har vært inne på
fiskesprell.no i 2012

N=544

Det er ganske klare tilbakemeldinger på det som man vil finne på nettsiden med Oppskrifter og Pedagogiske tips.

2015: Hva ønsker du å finne på nettsiden til Fiskesprell?

6

Oppsummering

Growth summary

Få unge til å spise mer sjømat!

Målet med alle aktivitetene i Fiskesprell er å legge til rette for at barn og unge skal spise mer sjømat. Dette gjør de ved å motivere og inspirere voksne som har ansvar for barn og unges kosthold, og barna og de unge selv - til å tilberede sjømat som man vet at barn og unge liker. Barn og unge spiser generelt mindre sjømat enn anbefalt av helsemyndighetene, og går derfor glipp av viktige helseeffekter. Sett fra et helsemessig synspunkt vil det være gunstig hvis forbruket av fisk og annen sjømat øker, spesielt blant barn og unge.

Øke forbruket blant barn og unge består av to strategiske retninger: 1) Øke forbruket blant de som allerede spiser sjømat 2) Få flere til å begynne å spise sjømat.

Kursene i barnehage vil være med å bidra til begge delene, og denne undersøkelsen vil være med å evaluere hvor gode kursene er og om de dermed har et potensial for å bidra til de to strategiske retningene. Selv om man må gjennomføres en eget prosjekt for å kunne besvare effekten fullt ut, vil denne undersøkelsen bidra til å gi litt lys over effekten Fiskesprell kursene har.

Vekstinnsikt

Det serveres like mye mat i barnehagen nå som før, men det er en økt andel (utover konsumprisindeksen) som blir brukt til mat. Det kan virke som at dette er mer varmmat og dermed dyrere matvarer og sjømat som er årsaken.

Det har vært en negativ utvikling i tilfredshet med kurset, kursholderne og materiell fra 2012 til 2015. Det som bidrar til å øke tilfredsheten er følelsen av nytteverdi og at man blir motivert.

De barnehagene som har tatt i bruk flere av oppskriftene fra kurset og de som har klart å involvere barna i matlagingen bruker mer sjømat nå (enn før første fiskesprell-kurs var gjennomført). Det å skulle rapportere tilbake til Fiskesprell etter endt kurs oppleves som en positiv ting

Nettsiden er benyttet av 53% av kursdeltagerne. De vil gjerne finne oppskrifter og pedagogiske tips der.

Tiltaksmuligheter

Med økte matbudsjetter er det mulig å få flere til å kjøpe inn mer fisk og sjømat som kan benyttes til varmmatmåltider.

Ved å snakke om forventninger kan man også lettere styre og innfri følelsen av nytteverdi. Selv om det ikke er mange som synes kursene er kjedelige eller lite pedagogiske, er det viktig å huske å ha det gøy. Det å ha det gøy på kursene bidrar til motivasjon.

Det betyr at man bør oppfordre til bruk av oppskrifter og involvering av barna i matlagingen. Dette kan gjøre gjennom krav om «hjemmelekser»/etterarbeid/innrapportering etter gjennomført kurs eller gjennom mer lystbetonte motivasjonsmidler som konkurranser hvor oppskrifter og involvering er sentrale målekriterier. Påminnelse er en viktig faktor.

Det bør opprettes innrapporteringsmuligheter (se punkt over) på nettsiden slik at man rekrutterer brukere inn til siden. Egenskaper som oppskrifter og pedagogiske tips bør da være lett synlige sammen med innrapporteringsmuligheten.

Vekstinnsikt

Det oppleves positivt at styrer får mulighet til å delta på kurs. Styrer kommuniserer med alle avdelinger, har ansvaret for personalmøter, setter ting på dagsorden og forvalter resurser.

Kursdeltakere etterlyser påminnelser fra Fiskesprell. Det er lett å glemme fokus på fisk og sjømat i en hektisk barnehagehverdag med mange rutiner. Spesielt etter at det har gått en stund siden kurset.

I tillegg til en funksjonell verdi (mer fisk på bordet) gir kurset Fiskesprell en emosjonell forankring «Vi er en Fiskesprell barnehage».

Å kurse så mange som mulig i samme barnehage fungerer som en måte å bedre forankre Fiskesprell i hele barnehagen, samt å holde fokus på fisk og sjømat ved like over tid.

Tiltaksmuligheter

At styrer gis mulighet for å delta på kurs kan være en verdi for lettere å implementere Fiskesprell på flere avdelinger, og for å holde på fiskesprell i barnehagen over tid.

For bedre å forankre Fiskesprell i barnehagen over tid, bør det gis påminnelser via mail med enkle fiskeoppskrifter eller informasjon om helseaspektet ved fisk.

Det å lage plakater/skilt med «Vi er en Fiskesprell barnehage» som barnehagene kan henge opp, vil gjøre at det blir synlig for foreldre og vil muligens motivere til opprettholdelse av bruk av metoder og oppskrifter man har lært.

Ansatte (og barn) på både små , -og storbarnsavdeling bør delta på kurs. Både fordi det er viktig at barn blir introdusert for fisk tidlig i livet, men også for å holde på engasjementet etter at skolestarterne slutter, eller dersom ansatte slutter.

7

Kursdeltagere

Utvalg 2015

		Count	Column N %
Er du	Mann	23	4,2%
	Kvinne	520	95,8%
I hvilket fylke bor du i?	Østfold	50	10,4%
	Akershus	35	7,2%
	Oslo	44	9,1%
	Hedmark	24	5,0%
	Oppland	7	1,4%
	Buskerud	29	6,0%
	Telemark	33	6,8%
	Aust-Agder	2	,4%
	Vest-Agder	0	0,0%
	Rogaland	77	15,9%
	Hordaland	48	9,9%
	Sogn og Fjordane	31	6,4%
	Møre og Romsdal	69	14,3%
	Sør -Trøndelag	8	1,7%
	Nordland	16	3,3%
	Troms	9	1,9%
	Finnmark	1	,2%
	Er barnehagen offentlig eller privat?	Privat	213
Offentlig		323	60,3%
Hva er din stilling i barnehagen? (kryss av for det som passer best)	Assistent	162	29,8%
	Kokk	33	6,1%
	Pedagogisk leder	125	23,0%
	Styrer	92	16,9%
	Annet, noter...	131	24,1%

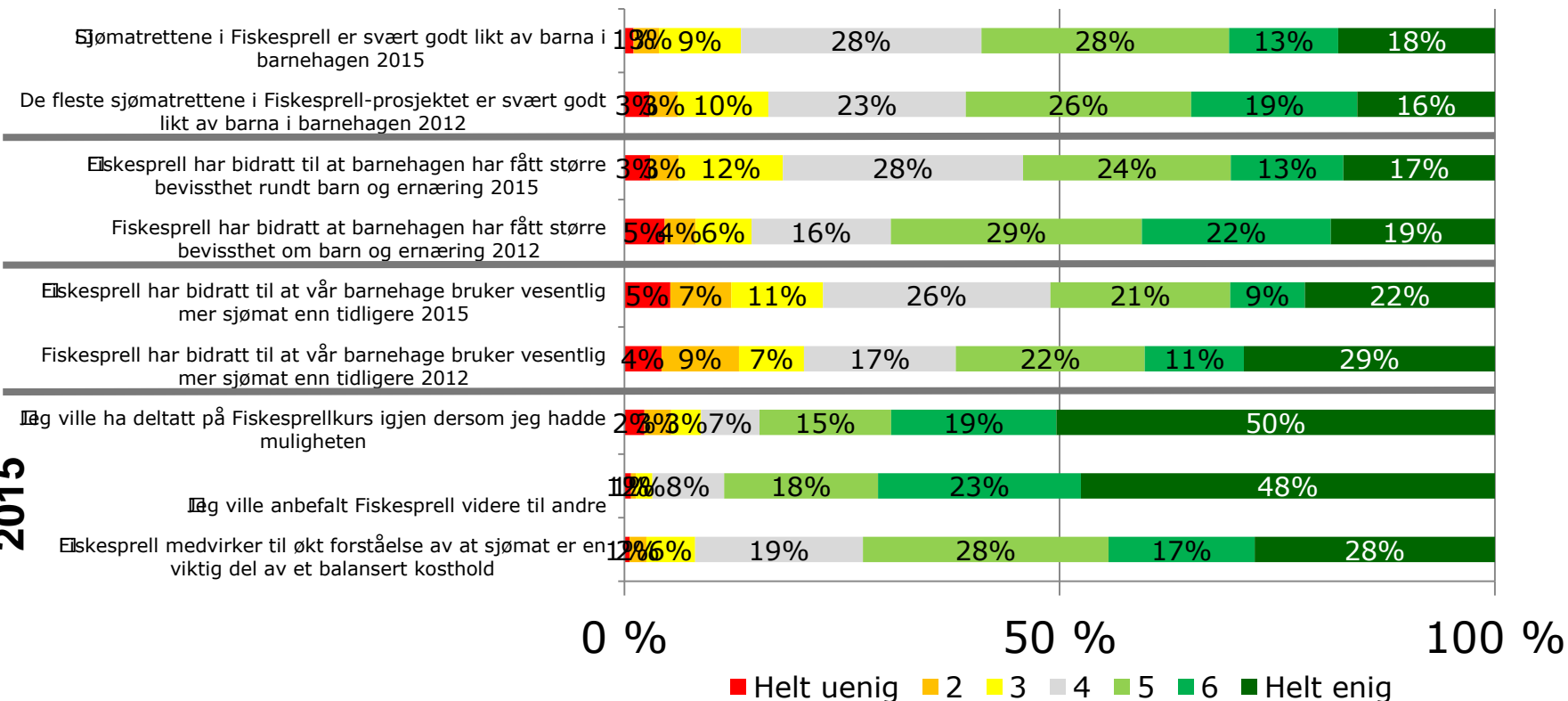
8

Appendiks

En liten nedgang fra 2012 til 2015

2015

2012 n= 283
2015 n= 544

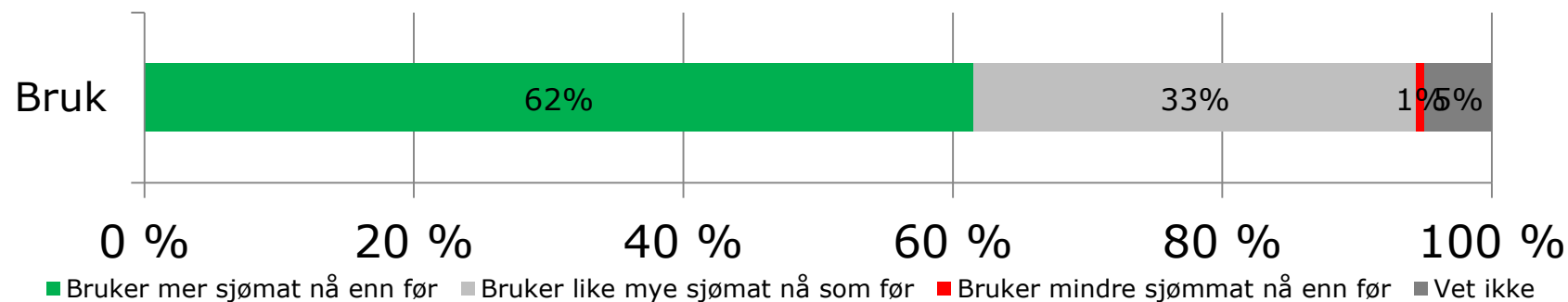

Fiskesprell

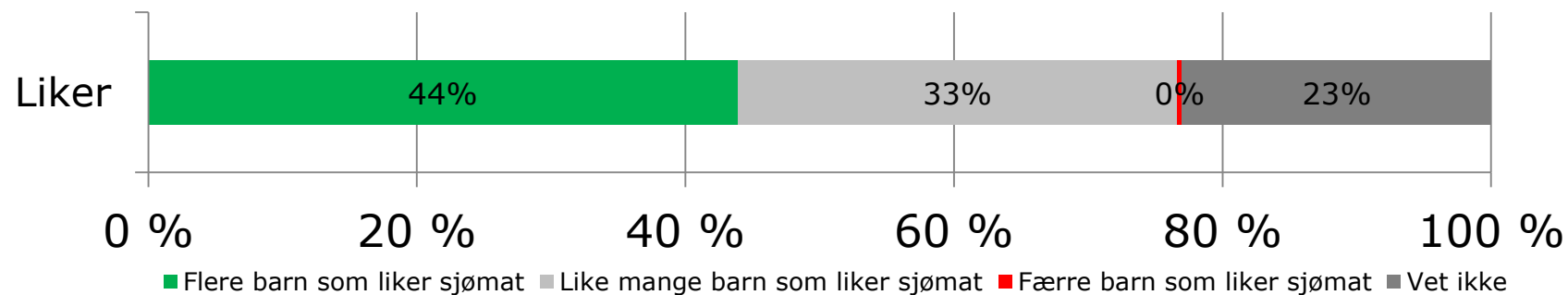
© TNS 27.01.2016

Jørn Olsen

SPM: Bruker dere mer eller mindre sjømat i barnehagen nå enn før barnehagen gjennomførte sitt første Fiskesprellkurs?

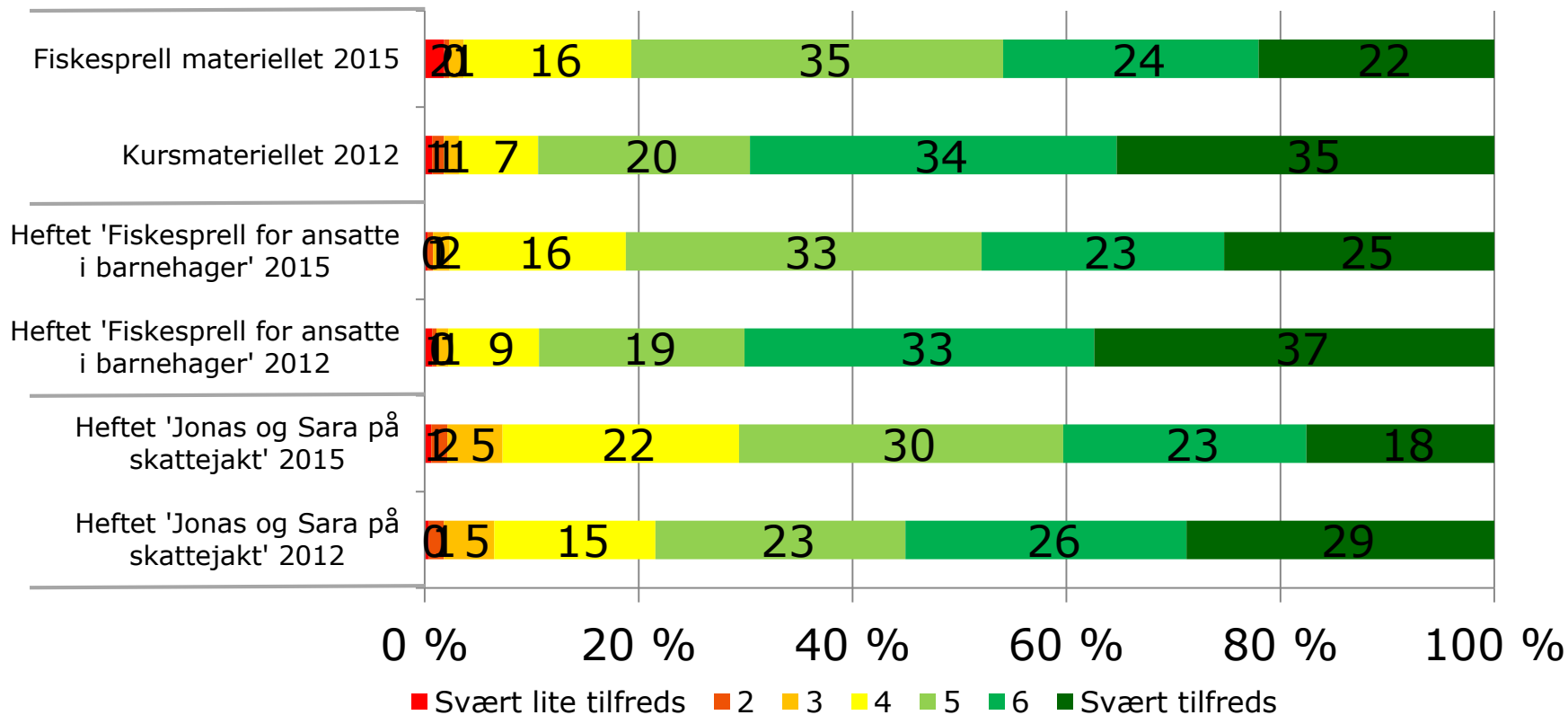

SPM: Er det flere eller færre barn som liker sjømat i barnehagen nå enn før barnehagen gjennomførte sitt første Fiskesprellkurs?

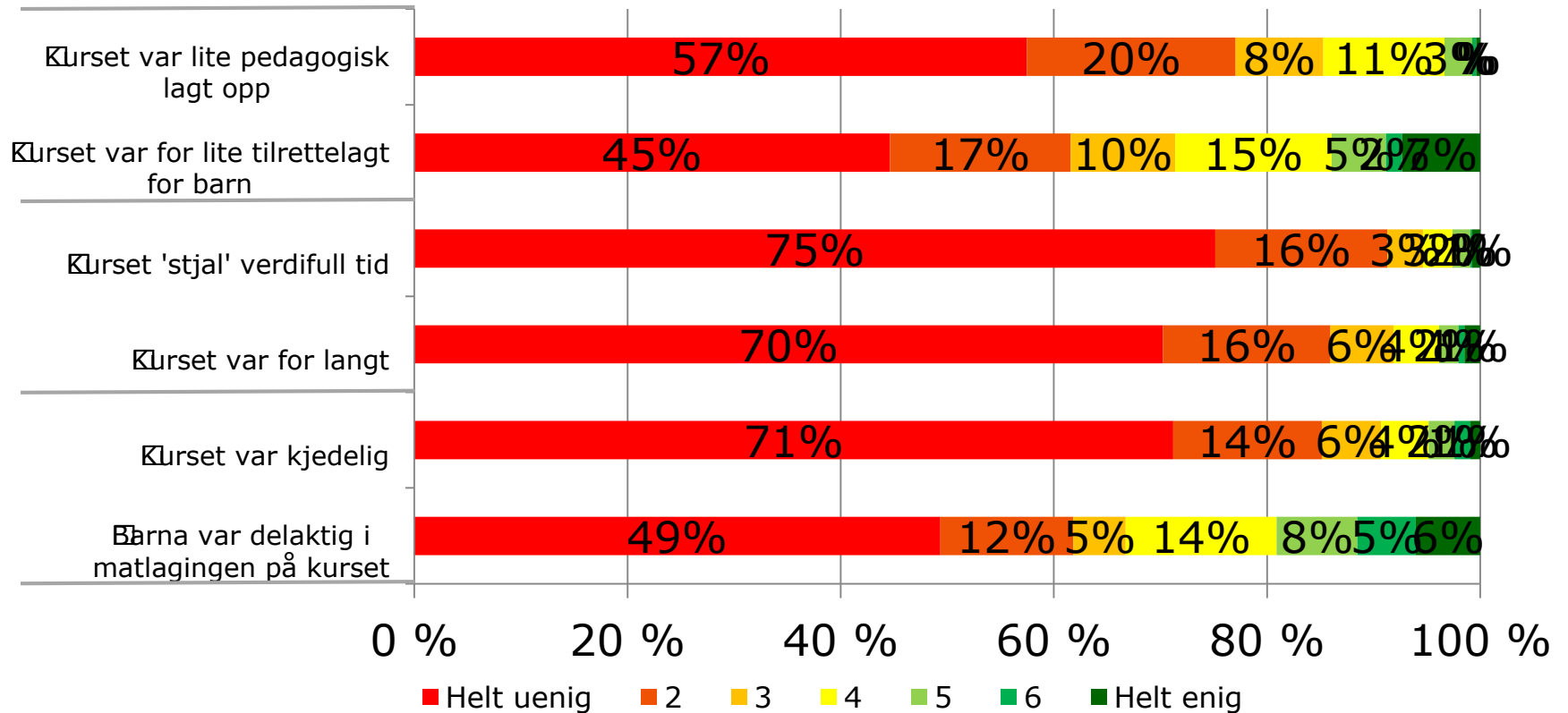

N=544

I 2015 benytter 81% seg av kursmateriellet de fikk utlevert mot 92% i 2012. De fleste er fornøye med materiellet, men tilfredsheten er noe nedadgående fra 2012. "Fiskesprell for ansatte i barnehager" er noe bedre likt enn "Jonas og Sara på skattejakt".

Respondentene er uenig med de negative utsagnene.

Driver analyser

Model Summary ^c				
Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,307 ^a	,095	,093	1,438
2	,332 ^b	,111	,107	1,426

a. Predictors: (Constant), I hvilken grad er du enig eller uenig i følgende

b. Predictors: (Constant), I hvilken grad er du enig eller uenig i følgende

c. Dependent Variable: Hvor tilfreds var du med.. Kurset

Coefficients ^a								
2	(Constant)	3,422	,283		12,100	,000		
	I hvilken grad er du enig eller uenig i følgende påstander? Jeg føler jeg kan nyttegjøre meg av kursets lærdom	,254	,059	,219	4,315	,000	,669	1,494
	I hvilken grad er du enig eller uenig i følgende påstander? Kurset motiverte meg til å lage mer sjømat på jobb	,159	,052	,155	3,053	,002	,669	1,494

a. Dependent Variable: Hvor tilfreds var du med.. Kurset

Model Summary ^c				
Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,262 ^a	,069	,067	1,450
2	,291 ^b	,085	,081	1,439

a. Predictors: (Constant), I hvilken grad er du enig eller uenig i følgende

b. Predictors: (Constant), I hvilken grad er du enig eller uenig i følgende

c. Dependent Variable: Hvor tilfreds var du med.. Kurset

2	(Constant)	6,362	,123		51,620	,000		
	I hvilken grad er du enig eller uenig i følgende påstander? Kurset var kjedelig	-,251	,056	-,204	-4,450	,000	,827	1,210
	I hvilken grad er du enig eller uenig i følgende påstander? Kurset var lite pedagogisk lagt opp	-,172	,057	-,140	-3,039	,002	,827	1,210

a. Dependent Variable: Hvor tilfreds var du med.. Kurset